

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของ
เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

Factors Affecting Farmers' Adoption in Good Agricultural Practices for Safe Vegetable
Production in Mae Tha Nuea Royal Project Development Center,
Chiang Mai Province

จากรุวรรณ ฟูตัน¹ สุรพล เศรษฐบุต^{1*} วรทัศน์ อินทร์คัมพร¹ และ ธนะชัย พันธุ์เกษมสุข²
Charuwan Footan¹, Suraphol Sreshtaputra^{1*}, Wallratat Intrauccomporn¹
and Tanachai Pankasemsuk²

¹ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

¹Department of Agriculture Economy and Development, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

²ภาควิชาพืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่ 50200

²Department of Plant and Soil Sciences, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

*Corresponding author: Email: suraphol.s@cmu.ac.th

(Received: 10 January 2017; Accepted: 28 July 2017)

Abstract: The objectives of this research were to study 1) general backgrounds of personal, economic, social and knowledge of farmers 2) factors affecting farmer's adoption in good agricultural practices for safe used vegetable production 3) problems and recommendations of farmers in Mae Tha Nuea Royal Project Development Center, Chiang Mai province. The sample size was 137 members of farmers who participated in good agricultural practices for safe used vegetable production in Mae Tha Nuea Royal Project Development Center, Chiang Mai province. The research tools were open-ended and close-ended questionnaires and the collected data were analyzed by using statistical method including percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum value as well as multiple regression analysis and Chi-square test was used to examine the research hypothesis. From research finding, It was found that factors affecting farmers' adoption in good agricultural practices for safe used vegetable production are statistically significant at the 0.05 include 1) training about safe used vegetable production and 2) knowledge of good agricultural practices for safe used vegetable production. Problems and obstacles was found that farmer are experiencing problems and recommendation of plant cultivation, plant diseases and insects, harvesting, and marketing for safe used vegetable production.

Keywords: Adoption, safe used vegetable production, good agricultural practices

บทคัดย่อ: การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นผู้ที่เข้าร่วมโครงการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 137 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ และโค-สแควร์ เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผลการศึกษาพบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1) การได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย และ 2) ความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกผักปลอดภัย ในด้านการเพาะปลูก การดูแลแปลงปลูก การป้องกันโรคและแมลง การเก็บเกี่ยว และการตลาด

คำสำคัญ: การยอมรับ การปลูกผักปลอดภัย เกษตรดีที่เหมาะสม

คำนำ

ปัจจุบันผู้บริโภคมักประสบปัญหาสารตกค้างในพืชผัก อันเนื่องมาจากการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม และไม่ระมัดระวังของเกษตรกรผู้ผลิต ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค ดังนั้นผู้บริโภคจึงควรพิจารณาเลือกซื้อผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ (นันทิรา, 2557) เหตุผลดังกล่าวได้ส่งผลให้เกษตรกรที่มีศักยภาพได้พยายามปรับเปลี่ยนระบบการผลิตและการจัดการที่เน้นคุณภาพมากขึ้น และคำนึงถึงความปลอดภัยของผลผลิตต่อผู้บริโภค โดยเฉพาะการลดใช้สารเคมี

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาแห่งหนึ่งของมูลนิธิโครงการหลวง ที่ได้เน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกพืชผักภายใต้ระบบการเกษตรดีที่เหมาะสม (good agricultural practice: GAP) และการใช้ปัจจัยชีวภาพในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง เพื่อให้ได้พืชผักที่ปลอดภัยจากสารพิษที่มีปริมาณและประสิทธิภาพในการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดด้วย รวมทั้งได้มีการส่งเสริมและการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545

แต่การยอมรับของเกษตรกรยังไม่แพร่หลาย เนื่องจากเกษตรกร เป็นชาวพื้นเมืองและชาวไทยภูเขาเผ่าปกากะญอ ยังมีการทำการเกษตรในระบบเคมี และประสบการณ์การปลูกผักปลอดภัยให้ได้ตามมาตรฐานยังน้อย รวมทั้งมีการบุกรุกทำลายป่าเพื่อการเกษตรกรรม เช่น การทำนา การปลูกพืชทอง และการปลูกข้าวโพดอ่อน ส่งจำหน่ายให้แก่โรงงาน เกษตรกรจึงมีรายได้ค่อนข้างต่ำ และมีสภาพความเป็นอยู่ไม่เท่าที่ควร ประกอบกับการส่งเสริมการปลูกผักในโครงการมุ่งเน้นให้เกษตรกรปฏิบัติตามหลักวิชาการ แต่ในปัจจุบันได้เน้นการส่งเสริมการปลูกพืชผักให้ได้ตามมาตรฐาน และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ (มูลนิธิโครงการหลวง, 2555)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรดีที่เหมาะสมในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นตัวอย่างหนึ่งของกลุ่มเกษตรกรที่มีการยอมรับในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากระบบเกษตรเคมีมาเข้าสู่ระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอย่างแพร่หลาย การศึกษาในครั้งนี้ต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสม ในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

อุปกรณ์และวิธีการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยทั้งหมด 3 ตำบล 14 หมู่บ้าน คือ ตำบลออนเหนือ 2 คน ตำบลทาเหนือ 148 คน และตำบลแม่ทา 58 คน จำนวนทั้งหมด 208 คน ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1973) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ทั้งหมด 137 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดขอบเขตคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (open-ended question) และคำถามปลายปิด (close-ended question) โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (content validity) แล้วจึงนำไปทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นจำนวน 20 คน แล้วนำคำตอบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 (ความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย) ตอนที่ 3 (การยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย) มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า reliability coefficients ตามวิธีการของ Cronbach (กัลยา, 2548) ปรากฏว่า แบบสัมภาษณ์แต่ละตอน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) ดังนี้ ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.951 และ ตอนที่ 3 การยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.746 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามทั้งสองตอนมีค่า reliability coefficients เพียงพอที่จะใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติพรรณนา

การวิเคราะห์ถดถอยพหุ และไค-สแควร์ เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการศึกษา

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรดีที่เหมาะสมของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จำนวนร้อยละ 54.01 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เฉลี่ย 46.15 ปี ส่วนใหญ่เป็นชนเผ่ากระเหรี่ยงคิดเป็นจำนวนร้อยละ 68.61 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นจำนวนร้อยละ 52.55 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-4 คน มีระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกน้อยกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรปลูกผักปลอดภัยของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 6.19 ไร่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 2 คน มีต้นทุนในการผลิตผักปลอดภัยเฉลี่ย 6,602.19 บาท/ไร่ เกษตรกรร้อยละ 92.70 มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 96,196.06 บาท/ปี ร้อยละ 89.05 เป็นผู้มีหนี้สินในครัวเรือนเฉลี่ย 55,127.74 บาท/ปี ร้อยละ 59.85 เกษตรกรทั้งหมดจำหน่ายผลผลิตให้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ เกษตรกรปลูกผักปลอดภัยจำนวนร้อยละ 94.89 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย เกษตรกรร้อยละ 94.16 เคยได้รับการฝึกอบรม และเกษตรกรร้อยละ 97.08 เคยได้รับการส่งเสริมและการสนับสนุนให้ความรู้ในการปลูกผักปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย

จากการทดสอบความรู้ เรื่องเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย โดยใช้คำถามจำนวน 23 ข้อ มีการแบ่งระดับการวัดออกเป็น 3 ระดับ คือ มีความรู้มาก = 3 คะแนน มีความรู้ปานกลาง = 2 คะแนน และมีความรู้่น้อย = 1 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 69.00 คะแนน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.81 มีความรู้อยู่ในระดับมาก

รองลงมาร้อยละ 1.46 มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.73 มีความรู้อยู่ในระดับน้อย โดยมีคะแนนต่ำสุด 31.00 คะแนน คะแนนสูงสุด 69.00 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 64.91 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.034

การยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย

จากการทดสอบการยอมรับ เรื่องเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย โดยใช้คำถามจำนวน 20 ข้อ มีการแบ่งระดับการวัดออกเป็น 2 ระดับ คือ ปฏิบัติ = 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติ = 0 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 20.00 คะแนน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 98.54 มีการยอมรับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และร้อยละ 1.46 มีการยอมรับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนต่ำสุด 9.00 คะแนน คะแนนสูงสุด 20.00 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 17.98 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.884

การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยในครั้งนี้ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระได้แก่ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสม และตัวแปรตามคือ การยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ โดยสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ และการทดสอบไค-สแควร์

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรปลูกผักปลอดภัยกับการยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใดกับตัวแปรตาม ซึ่งมีทั้งหมด 16 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่
 1. เพศ
 2. อายุ
 3. ชนเผ่า
 4. ระดับการศึกษา
 5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
 6. ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์

พัฒนาโครงการหลวง

7. ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัย
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่
 1. ขนาดของพื้นที่ถือครอง
 2. จำนวนแรงงานในครัวเรือน
 3. ต้นทุนการผลิต
 4. รายได้ในครัวเรือน
 5. หนี้สินในครัวเรือน

3. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่
 1. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย
 2. การได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย
 3. การได้รับการส่งเสริมและการสนับสนุนด้านความรู้ในการปลูกผักปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

4. ปัจจัยทางด้านความรู้ ได้แก่
 1. ความรู้เกี่ยวกับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย

ส่วนตัวแปรตาม คือ การยอมรับเกษตรดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.70 ที่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง (multicollinearity)

การวิจัยครั้งนี้มีแบบจำลองสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_{16}x_{16}$$

เมื่อ Y = การยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการ
ปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการ
หลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- X_1 = เพศ (1 = เพศชาย, 0 = เพศหญิง)
- X_2 = อายุ (ปี)
- X_3 = ระดับการศึกษา (ปี)
- X_4 = ชนเผ่า (1 = คนเมือง, 0 = กระเหรี่ยง)
- X_5 = จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)
- X_6 = ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกศูนย์
พัฒนาโครงการหลวง (ปี)
- X_7 = ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัย (ปี)
- X_8 = ขนาดพื้นที่ถือครอง (ไร่)
- X_9 = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)
- X_{10} = ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)
- X_{11} = รายได้ในครัวเรือน (บาท/ปี)
- X_{12} = หนี้สินในครัวเรือน (บาท/ปี)
- X_{13} = การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกผัก
ปลอดภัย (1 = เคย, ไม่เคย = 0)
- X_{14} = การได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผัก
ปลอดภัย (1 = เคย, ไม่เคย = 0)
- X_{15} = การได้รับการส่งเสริมและการสนับสนุนด้าน
ความรู้ในการ ปลูกผักปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตร (1 = เคย, ไม่เคย = 0)
- X_{16} = ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูก
ผักปลอดภัยการเกษตร (คะแนนรวมทั้งหมด)

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุโดยการนำตัวแปร
เข้าไปในสมการโดยวิธีปกติ (enter) ผลปรากฏว่าได้ค่า F
เท่ากับ 3.276 Sig เท่ากับ 0.000 พบว่า มีตัวแปรอิสระ
เพียง 2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติกับตัวแปรตาม (การยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมใน
การปลูกผักปลอดภัย) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์
แห่งการตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of
determination: R^2) ปรากฏว่า R^2 เท่ากับ 0.353
หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดร่วมกันอธิบายการผัน
แปรของตัวแปรตามได้ ร้อยละ 35.3 ซึ่งตัวแปรอิสระ
จำนวน 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับตัวแปร
ตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1) การ

ได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย และ 2)
ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผัก
ปลอดภัย (ตารางที่ 1)

**ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
(แหล่งตลาดผักปลอดภัย) กับการยอมรับเกษตรกรที่
เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรใน
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัด
เชียงใหม่**

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การทดสอบไค-สแควร์ เพื่อ
หาความเกี่ยวข้องกันระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
ในการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งมี 2 ตัวแปร คือ ปัจจัย
ทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ แหล่งตลาดผักปลอดภัย ส่วนตัว
แปรตาม คือ การยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูก
ผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่
ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิเคราะห์ความ
เกี่ยวข้องกันระหว่างแหล่งตลาดผักปลอดภัยกับการ
ยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของ
เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัด
เชียงใหม่ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ
0.071 และมีค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
เท่ากับ 0.965 ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า แหล่ง
ตลาดผักปลอดภัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับ
เกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกร
ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

วิจารณ์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรที่
เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์
พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
สามารถอภิปรายความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดังนี้

**การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผัก
ปลอดภัย** เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยที่ได้รับการ
ฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย จะมีการยอมรับ
เกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยมากกว่า
เกษตรกรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม เนื่องจากเกษตรกรที่

Table 1. Multiple regression analysis of independent variables and farmer's adoption in good agricultural practices for safe used vegetable production

	Variables	B	t	P-value
	Constant	4.195	1.299	0.197
1	Sex (1 = man, 0 = woman)	-0.389	-1.141	0.257
2	Age (year)	0.016	0.596	0.552
3	Ethnic (1= native thai, 0 = karen)	0.108	0.271	0.787
4	Education (year)	0.019	0.320	0.749
5	Number of household members (number)	-0.114	-0.915	0.363
6	Time span of member (year)	-0.029	-0.716	0.476
7	Experience in safe used vegetable production (year)	0.018	0.303	0.762
8	Size of the crop area (rai)	-0.049	-1.014	0.313
9	Number of household labors(number)	-0.248	-1.150	0.253
10	Cost of safe used vegetable production (baht)	E-005	1.483	0.141
11	Income of household (baht)	E-007	0.581	0.563
12	Debt of household (baht)	E-006	1.612	0.110
13	Access to information (1 = ever, 0 = never)	0.185	0.234	0.815
14	Training of safe used vegetable production (1 = ever, 0 = never)	1.882	2.001	0.048
15	Extension and support knowledge of safe used vegetable production from agricultural extension worker (1 = ever, 0 = never)	1.483	1.916	0.058
16	Knowledge of safe used vegetable production (total score)	0.164	3.474	0.001
	$R^2 = 0.353$	SEE = 1.641	F = 3.276	Sig of F = 0.000

Note: * Significantly at $P < 0.05$

ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจะมีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีในการปลูกผักปลอดภัย การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย ส่งผลให้เกษตรกรมีการยอมรับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยเพิ่มขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับณัฐวุฒิ และพหล (2559) ที่ศึกษาเรื่องการยอมรับการผลิตมะม่วงตามหลักเกษตรที่ดีและเหมาะสม ของเกษตรกรในอำเภอสสามโก้ จังหวัดอ่างทอง พบว่าการได้รับการฝึกอบรมในรอบ 3 ปีที่

ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับการผลิตมะม่วงตามหลักเกษตรที่ดีและเหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับนราดล และกังสดาล (2558) ที่ศึกษาเรื่องการยอมรับวิธีการผลิตข้าวนาปีของเกษตรกรในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการได้รับการฝึกอบรมในรอบ 3 ปีที่ผ่านมามีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการผลิตข้าวนาปีของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัย เกษตรกรปลูกผักปลอดภัยที่มีความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยมากขึ้น จะทำให้มีการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรสามารถปลูกผักปลอดภัยได้ตามมาตรฐานของระบบการปลูกผักปลอดภัยที่กำหนดของโครงการหลวงแม่ทาเหนือ สอดคล้องกับ ยุทธพล และดุษฎี (2554) ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกข้าวของเกษตรกร อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่าการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยอินทรีย์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกข้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ คือการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย และระดับความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ คือการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่เคยได้รับการฝึกอบรมบ่อยครั้งจะมีการยอมรับการปลูกผักปลอดภัย โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการจัดทำโครงการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือในด้านเทคนิคและวิธีการในการปลูกผักปลอดภัยให้ได้ตามมาตรฐานเกษตรกรที่เหมาะสม และความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยแสดงให้เห็นว่า การปลูกผักปลอดภัยนั้นเกษตรกรต้องมีความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่

เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยที่เหมาะสมจึงจะประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรที่เหมาะสมในการปลูกผักปลอดภัยในด้านการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ วิชาการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้ติดตามข้อมูลข่าวสารด้านการปลูกผักปลอดภัยด้วย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการวิจัยบางส่วนในการทำการวิจัยจาก สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาชุมชน

ขอบคุณผู้ประสานงานภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรทุกท่านที่ทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548. การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 7: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐวุฒิ จันทอง และ พหล ศักดิ์คะทัศน์. 2559. การยอมรับการผลิตมะม่วงตามหลักเกษตรกรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอสสามโก้ จังหวัดอ่างทอง. วารสารเกษตร 32(1): 19-27.
- นราดล ประไพศรี และ กังสดาล กนกหงษ์. 2558. การยอมรับวิธีการผลิตข้าวนาปีของเกษตรกรในอำเภอมะนวย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร 32(1): 39-46.
- นันทิรา หงษ์ศรีสุวรรณ. 2557. ความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผักปลอดภัย. วารสาร มจร. วิชาการ 18(35): 107-117.
- มูลนิธิโครงการหลวง. 2555. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <http://royalprojectthailand.com/maethanui>. (8 กันยายน 2558).

ยุทธพล ทองปรีชา และ ดุษฎี ฌน์ ลำปาง. 2554. ความรู้
ทัศนคติ และการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ใน
การปลูกข้าวของเกษตรกร อำเภอแม่สรวย
จังหวัดเชียงราย. วารสารเกษตร 27(1): 1-10.

Yamane, T. 1973. Statistics: An Introductory Analysis.
3rd ed. Harper and Row, New York.